

Bài 11

TỰ TIN

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

1. Giúp HS hiểu thế nào là tự tin và ý nghĩa của tự tin trong cuộc sống, hiểu cách rèn luyện để trở thành một người có tính tự tin.

2. Hình thành ở HS tính tự tin vào bản thân và có ý thức vươn lên, kính trọng những người có tính tự tin, ghét thói a dua, ba phải.

3. Giúp HS nhận biết được những biểu hiện của tính tự tin ở bản thân và ở những người xung quanh ; biết thể hiện tính tự tin trong học tập, rèn luyện và trong những công việc cụ thể của bản thân.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Về nội dung

Khi dạy bài này, GV cần phân biệt giữa tự tin, tự lực và tự lập là ba khái niệm rất gần nhau để hướng dẫn HS khai thác chủ đề cho thật sát.

– Tự tin là tin tưởng vào khả năng của bản thân. Trước một công việc, một dự định nào đó, con người tin rằng mình có thể vượt qua khó khăn, trở lực để đạt đến mục đích.

- Tự lực là tự làm lấy, tự giải quyết lấy những công việc của bản thân.
- Tự lập là tự xây dựng cuộc sống cho mình, không sống dựa, sống bám vào người khác.

Giữa tự tin, tự lực và tự lập có quan hệ chặt chẽ. Người có tính tự tin mới có thể tự lực, tự lập trong cuộc sống. Vì vậy, tính tự tin đối với con người là rất quan trọng, nhất là trong điều kiện đổi mới hiện nay. Tự tin là khởi nguồn của mọi thành công trong cuộc đời, giúp con người thực hiện được những ước mơ cao đẹp.

2. Về phương pháp

Dạy bài này, GV có thể đưa ra những tấm gương về lòng tự tin ; tổ chức cho các em trao đổi, kể về những trải nghiệm của bản thân ; thảo luận nhóm ; phân tích, xử lí tình huống, nêu các biện pháp giải quyết, phân tích cái lợi, cái hại của từng cách ứng xử và lựa chọn cách ứng xử tốt nhất.

3. Tài liệu và phương tiện

- Tranh ảnh, truyện, băng hình về những tấm gương thể hiện lòng tự tin.
- Phiếu học tập, giấy khổ lớn, bút dạ.
- Máy chiếu, đầu video (nếu có).

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC CHỦ YẾU

Hoạt động 1 : Giới thiệu bài.

GV có thể cho HS xem băng hình hoặc nêu một tấm gương về lòng tự tin, khái quát ý nghĩa của lòng tự tin.

Hoạt động 2 : Phân tích truyện nhằm giúp HS hiểu những biểu hiện của tính tự tin.

- HS đọc truyện *Trịnh Hải Hà và chuyến du học Xin-ga-po* (SGK).
- Thảo luận cả lớp. Câu hỏi :
 - + Bạn Hà đã học tiếng Anh trong điều kiện và hoàn cảnh như thế nào ?
 - + Do đâu bạn Hà được cử đi du học ở nước ngoài ?
 - + Hãy tìm những biểu hiện của sự tự tin ở bạn Hà.
- HS kể thêm những câu chuyện, những ví dụ thể hiện tính tự tin mà các em quan sát thấy, đã nghe, đọc.
- Kết luận : Như a, b mục *Nội dung bài học* của SGK.

Hoạt động 3 : HS trao đổi những trải nghiệm của bản thân nhằm giúp các em hiểu ý nghĩa, tác dụng và sự cần thiết của lòng tự tin, qua đó hình thành thái độ tích cực đối với phẩm chất tự tin.

– GV yêu cầu HS nhớ lại và kể cho cả lớp nghe về những trường hợp bản thân em đã hành động một cách tự tin, nêu rõ những suy nghĩ, hành động của mình và kết quả công việc. Qua đó, GV hướng dẫn HS khai thác ý nghĩa của lòng tự tin.

– GV yêu cầu HS kể về những trường hợp bản thân em do thiếu tự tin, gặp khó khăn thì hoang mang, lúng túng, thiếu quyết tâm, vì vậy hiệu quả công việc kém hoặc thất bại. Qua đó, hướng dẫn HS nêu lên tác hại của sự thiếu tự tin.

– GV thuyết trình bổ sung về ý nghĩa của tự tin và tác hại của thiếu tự tin không những trong công việc mà ảnh hưởng đến tương lai, cuộc sống của mỗi con người sau này.

– Kết luận về ý nghĩa của tính tự tin (như SGK).

Hoạt động 4 : Thảo luận nhóm nhằm phát triển kỹ năng nhận biết những biểu hiện của tính tự tin và kỹ năng ứng xử trước những tình huống đòi hỏi tính tự tin.

– GV chia HS thành các nhóm nhỏ và yêu cầu mỗi nhóm thảo luận một trong những câu hỏi sau :

+ Tự tin khác với tự cao tự đại và khác với tự ti như thế nào ?

+ Tự tin khác với rụt rè hoặc a dua, ba phải như thế nào ?

+ Người tự tin chỉ một mình quyết định công việc, không cần nghe ai và không cần hợp tác với ai. Em có đồng ý với ý kiến đó không ? Vì sao ?

+ Trong hoàn cảnh nào con người cần có tính tự tin ? Nêu ví dụ một tình huống và cách ứng xử.

+ Để có thể suy nghĩ và hành động một cách tự tin, con người cần có những phẩm chất và điều kiện gì ?

– Các nhóm HS thảo luận, ghi kết quả ra giấy khổ lớn và lần lượt trình bày trước lớp. Cả lớp trao đổi, góp ý bổ sung cho mỗi câu trả lời.

– GV chốt lại đáp án đúng của mỗi câu hỏi và kết luận :

+ Tự cao tự đại, tự ti, rụt rè, ba phải là những biểu hiện lệch lạc, tiêu cực, cần phê phán và khắc phục.

+ Người tự tin cần sự hợp tác, giúp đỡ. Điều đó càng giúp con người có thêm kinh nghiệm và sức mạnh.

+ Trong hoàn cảnh khó khăn trở ngại, con người cần vững tin ở bản thân mình, dám nghĩ, dám làm.

+ Để tự tin, con người cần kiên trì, tích cực chủ động học tập, không ngừng vươn lên, nâng cao nhận thức và năng lực để có khả năng hành động một cách chắc chắn, qua đó lòng tự tin được củng cố và nâng cao.

Hoạt động 5 : Luyện tập, củng cố.

– GV yêu cầu HS làm bài tập b (SGK), sau đó cho 1 – 2 HS trình bày kết quả, HS cả lớp nhận xét, bổ sung, chốt lại đáp án đúng (đồng ý với các ý (1), (3), (4), (5), (6), (8)).

– GV yêu cầu HS làm các bài tập còn lại trong SGK và thực hành, rèn luyện theo nội dung của bài tập đ.

Lưu ý

Tục ngữ :

– *Chớ thấy sóng cả mà ngã tay chèo.*

Câu này khuyên người ta phải có lòng tự tin, trước khó khăn thử thách (sóng cả : sóng lớn) không nản lòng, không chùn bước.

– *Có cứng mới đứng đầu gió.*

Câu này ý nói nhờ có lòng tự tin, có nghị lực và quyết tâm (cứng) thì con người mới có khả năng và dám đương đầu với khó khăn thử thách (đứng đầu gió).

IV – TƯ LIỆU THAM KHẢO

Truyện đọc

Người phụ nữ của biển

(Truyện về người nữ thuyền trưởng đầu tiên của Việt Nam,

Anh hùng Lao động Nguyễn Thị Hồng)

Bạn nuôi mơ ước trở thành một thuyền trưởng mạnh mẽ và can đảm, lái những con tàu khổng lồ cưỡi sóng ra khơi ? Nếu ai đó cho rằng đó là một mơ ước "viển vông" và chẳng "con gái" tí nào thì bạn đừng vội nản chí nhé. Vì nếu bạn đọc câu chuyện tôi kể sau đây chỉ càng khiến cho mơ ước của bạn mãnh liệt hơn mà thôi.

Còn cách đất liền 70km, nhận được tin báo bão khẩn cấp, thuyền trưởng Nguyễn Thị Hồng biết rằng, lúc này con tàu của chị không thể kịp quay về đất liền, phải chạy vào đảo Lại Sơn trú bão. Con bão ập đến bất ngờ và dữ dội chưa từng thấy. Bằng kinh nghiệm dày dặn của 18 năm đi biển, chị Hồng bình tĩnh xử lý mọi tình huống. Chị quyết định cho tàu quay đầu ra biển chịu những cơn sóng cao đến 8m, mắt chị không rời sự chuyển động của từng cơn sóng. Tay vẫn ghì chặt tay lái, chị phát lệnh : xúc toàn bộ 60 tấn cá đổ xuống biển cho nhẹ tàu. Sau hơn 5 tiếng đồng hồ chống chọi với bão, hơn 200 con tàu trú bão ở đảo Lại Sơn đã bị sóng đánh chìm. Tàu của chị Hồng là một trong số ít những con tàu vượt qua được cơn giạt dữ khủng khiếp chưa từng có của biển cả trong mấy chục năm qua để trở về, cho dù trên mình mang đầy thương tích. Tuyệt vời hơn cả là con tàu ấy còn đem về 36 người mà chị Hồng cùng các thủy thủ của mình cứu được trong cơn bão.

Chuyện về người nữ thuyền trưởng can đảm, thông minh, giàu lòng tự tin, cứu người trở về sau cơn bão thế kỉ năm 1997 được kể lại như một huyền thoại.

Trước khi gặp chị, tôi tưởng tượng người anh hùng của biển cả phải có dáng vóc vạm vỡ, gân guốc, ăn sóng nói gió. Nhưng không, chị ấy cực kì dễ thương trong tà áo dài duyên dáng. Và cuộc trò chuyện với người phụ nữ làm "nghề nguy hiểm" ấy cũng cực kì thú vị.

– Chị Hồng ơi, phụ nữ làm nghề đi biển có bị "thiệt" nhiều không chị ?

– Ngày chị mới đi biển, chị bị các anh nam coi thường ra mặt. Họ bảo : "Con gái mà đòi làm phách". Nhiều chủ tàu còn không cho chị lên tàu vì sợ xui xẻo. Nhưng vì yêu biển, chị quyết tâm rèn luyện. Tay nghề của chị dần dần vững vàng. Chị thi lấy bằng máy trưởng và sau đó là thuyền trưởng.

– Đi biển có nghĩa là còn phải làm bạn với cả phong ba bão tố ?

– Một năm, Việt Nam mình có ít nhất 10 trận bão biển, trong đó đến quá nửa là có sức gió giật đến cấp 10, nhưng chị đều vượt qua. Còn trong trận bão số 5 ấy, chị thấy con người thật bé nhỏ trong cơn giạt dữ của thiên nhiên. Trong giây phút ấy, chị và các thủy thủ của chị đã phải hành động rất quyết liệt để sống chết cùng với con tàu và cứu những người bị nạn.

Các bạn ạ, câu chuyện về người nữ thuyền trưởng anh hùng của chúng ta chưa dừng lại ở đây. Ngày ngày, chị ra khơi nhưng vẫn không ngừng rèn luyện, học tập. Kế hoạch của chị trong tương lai gần là trở thành sinh viên Đại học Hàng hải. Chúng ta chúc chị – người phụ nữ can đảm của biển cả – thành công.

(Phỏng theo **Mai Ca**

Báo Thiếu niên tiên phong, Số 28–2001)